

รายงานการประชุมวิชาการ

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว
กับการรับจดทะเบียนของโรงเรียน

จัดโดย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

วันที่ 4 มีนาคม 2545

ณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

คำนำ

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีผลบังคับใช้ ได้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาหลายประการ ซึ่งการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นและมีพัฒนาการเป็นลำดับ โดยสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวจะต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด

ในช่วงที่กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิการจัดการศึกษาโดยครอบครัวยังไม่แล้วเสร็จ พ่อ แม่ ต้องนำบุตรไปขึ้นทะเบียนกับโรงเรียน เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ ขณะนี้ พ่อ แม่ ได้นำบุตรไปจดทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โรงเรียนประถมศึกษาศรีธรรมศาสตร์ และยังมีโรงเรียนอื่นๆที่สนใจรับเด็กจัดการศึกษาโดยครอบครัวจดทะเบียนอีกหลายโรงเรียน แต่โรงเรียนเหล่านี้ยังขาดความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงาน จึงยังจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เพิ่มขึ้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดประชุมทางวิชาการ เรื่องการศึกษาโดยครอบครัวกับการรับจดทะเบียนของโรงเรียนขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับโรงเรียนที่สนใจรับเด็กบ้านเรียนจดทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียน โดยสำนักงานฯได้เชิญโรงเรียนที่มีประสบการณ์มานำเสนอแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว และสำนักงานฯได้รวบรวมแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีประสบการณ์ แล้วรวมทั้งการอภิปรายในการประชุมวิชาการ จัดทำเป็นรายงานเผยแพร่

สำนักงานฯ ขอขอบคุณ นางนารี คุณาเรืองรอง นายชัยณรงค์ จิมชูใจ และกลุ่มบ้านเรียน ที่ได้มาให้แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ

แนวทางการดำเนินงาน Home School ของโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ โดยผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ (นางนารี คุณาเรืองรอง)	1
แนวทางการดำเนินงาน Home School ของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โดยหัวหน้าโครงการ Home School โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก (นายชัยณรงค์ ฉิมชูใจ)	6
การอภิปราย	
กลุ่มจัดการศึกษาโดยครอบครัว	
- กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น	10
- กลุ่มดาวจรัสแสง	12
กลุ่มโรงเรียน	
- โรงเรียนสัตยาไส	13
- โรงเรียนสตรีนครสวรรค์	14
- โรงเรียนประชาอุทิศ	14
กลุ่มผู้สนใจ	15
ข้อเสนอแนะ	17

ภาคผนวก

- การกล่าวเปิดการประชุมวิชาการ
- ตัวอย่างข้อสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น
-

แนวทางการดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School)

ของโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์

โดย นางนารี คุณาเรืองรอง

ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์

ความเป็นมา

โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีข้อตกลงร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการพัฒนาคุณภาพวิชาการของโรงเรียนให้เทียบเท่าโรงเรียนสาธิต เพื่อรองรับบุตรบุคลากรของมหาวิทยาลัย และให้บริการชุมชนใกล้เคียง เนื่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไม่มีคณะศึกษาศาสตร์ จึงยังไม่มีโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย

สำหรับการดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) ได้เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2544 จากการที่กลุ่มบ้านเรียนได้มาปรึกษาขอความร่วมมือในการนำบุตรมาขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนของโรงเรียน โดยพ่อแม่จะเป็นผู้จัดการศึกษาเอง ตามสิทธิในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ โรงเรียนพิจารณาเห็นว่ารูปแบบแนวทางการจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าว เป็นการสอดคล้องกับภารกิจและปรัชญาของโรงเรียน

1. เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
2. ให้บริการกับชุมชน

โรงเรียนจึงได้ทำข้อตกลงให้ความร่วมมือสนับสนุนครอบครัว ให้นำบุตรมาขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน ภายใต้โครงการจัดการศึกษาโดยครอบครัวของโรงเรียน ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2544

ปัจจุบันโรงเรียนมีข้อตกลงในความร่วมมือกับกลุ่มครอบครัวบ้านเรียน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น และกลุ่มดาวจรัสแสง (Shining Star) ตามเหตุผลและความเหมาะสม ดังนี้

กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น ผู้ปกครองเป็นผู้จัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลอยู่แล้ว และมีศักยภาพที่จะจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาได้ ประกอบกับผู้ปกครองมีภารกิจต้องไปต่างประเทศบ่อยครั้ง หากลูกเรียนในโรงเรียนปกติจะทำให้ต้องขาดเรียนมีผลในเรื่องเวลาเรียนไม่ครบ โรงเรียนจึงควรช่วยเหลือให้เด็กได้รับการศึกษา โดยไม่เสียสิทธิที่เด็กและครอบครัวพึงจะได้รับ

กลุ่มดาวจรัสแสง (Shining Star) เป็นกลุ่มมิชชันนารีเผยแผ่ศาสนา ครอบครัวพูดภาษาอังกฤษ และได้จัดการศึกษาให้กับบุตรโดยวิธีการเรียนแบบ Home School ตามหลักสูตรของสถานศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่แล้ว การมาขอขึ้นทะเบียนกับโรงเรียนเป็นความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย

โครงการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวบ้านเรียน เพื่อช่วยเหลือดูแลเด็ก Home School ให้มีคุณภาพ เป็นคนดีคนเก่งอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข แม้อาจเริ่มต้นด้วยความไม่ ค่อยมั่นใจนัก แต่ก็ด้วยต้องการให้เกิดนวัตกรรมตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และหวังให้หน่วยงาน ต้นสังกัดและสังคม ได้เห็นผลของการดำเนินงานจากการทดลองนำร่องของโรงเรียนนี้

แนวทางการดำเนินงาน

โรงเรียน ได้มีแนวทางการดำเนินงานโครงการตามลำดับ ดังนี้

- 1 การศึกษาวิสัยทัศน์ / ธรรมนูญของโรงเรียน ที่ได้จัดทำโดยโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน ธรรมนูญของโรงเรียนกำหนด 5 เรื่อง ดังนี้
 - 1.1 การพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม
 - 1.2 การพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการคิด
 - 1.3 การพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในด้านภาษาที่สอง
 - 1.4 การพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยี
 - 1.5 การประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นแฟ้มสะสมงาน
- 2 การตรวจสอบความพึงพอใจ กลุ่มครอบครัวศึกษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ขณะเดียวกันโรงเรียนศึกษาวิสัยทัศน์ของครอบครัว เป็นการตรวจสอบความพึงพอใจซึ่งกันและกัน
- 3 การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ โรงเรียนได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์กับกลุ่มบ้านเรียนทั้งสองกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แล้วนำเสนอข้อตกลงดังกล่าวแจ้งไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการ ประถมศึกษาแห่งชาติตามลำดับ
- 4 การสอน / ตารางสอน ทางโรงเรียนไม่ได้กำหนด ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนด หลักสูตร แนววิธีการสอน โดยผู้ปกครองเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด โรงเรียนให้คำแนะนำเกี่ยวกับ กระบวนการ วิธีการสอนต่างๆ อันจะส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการคิด ให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง ในการ นี้ได้ให้กลุ่มครอบครัวทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนไว้ทุกครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลศึกษา ขณะเดียวกันเป็นการตอบคำถามสังคมเกี่ยวกับการดำเนินงาน Home School สำหรับกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น มี ตารางสอนในการจัดการเรียนการสอนนอกสถานที่ ด้วยการบูรณาการหลายๆ วิชา ซึ่งพบว่าได้ผลเป็นที่พึงพอใจอย่างยิ่ง
- 5 การร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน โรงเรียนไม่ได้กำหนดตารางเวลาและรายวิชาที่ จะต้องมาเรียนร่วมกับทางโรงเรียนตายตัว เพียงแต่เห็นว่าควรมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เด็กบ้านเรียนได้ มีสังคมกับเพื่อนในโรงเรียนด้วย กลุ่ม Home School ได้กำหนดที่จะมาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ดังนี้

5.1 กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น นำเด็กมาเรียนร่วมกับนักเรียนที่โรงเรียนทุกวันจันทร์ จากการสังเกตของโรงเรียนพบว่า เด็กๆเข้าสังคมได้ดี มีการสื่อสารสัมพันธ์กับเด็กของโรงเรียน ประถมศึกษาธรรมศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะการเข้ามาโรงเรียนตรงกับวิชาใด เด็ก Home School สามารถเรียน ทำใบงาน ทำกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสนุกสนาน ยิ้มแย้มแจ่มใส ซักถามพูดคุยได้

5.2 กลุ่มดาวจรัสแสง (Shining Star) กำหนดมาเรียนร่วมกับโรงเรียนทุกวันพุธ เพื่อร่วมกิจกรรมศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีไทย ภาษาไทย ทั้งนี้ การเรียนการสอนตามปกติ โรงเรียนได้จัดชมรมให้กับนักเรียนทุกคนอยู่แล้วสองคาบ คาบๆ ละ 50 นาที กลุ่มShining Star ได้เข้าร่วมชมรมนาฏศิลป์ ชมรมภาษาไทย ชมรมมารยาทไทย โดยวิธีการจะเข้าร่วมที่ละชมรม เมื่อได้เรียนรู้ในกิจกรรมของชมรมใดที่เลือกสามารถทำได้แล้วจะเปลี่ยนไปเข้าอีกชมรมหนึ่ง โรงเรียนไม่ได้บังคับ เปิดโอกาสให้ตามความสมัครใจและสนใจ

6 การประเมินผล โรงเรียนได้ดำเนินการตามข้อตกลงที่ได้ระบุไว้ กล่าวคือ ให้มีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยครอบครัวเป็นผู้ประเมิน โรงเรียนให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด การประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินผลของกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น ได้จัดทำแฟ้มสะสมงานกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ทุกเรื่อง โรงเรียนจะเลือกเก็บไว้บางเรื่อง เพื่อดูการพัฒนาการของเด็ก เป็นระยะ โรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะควรจัดทำรายงานการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายคน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนกับ Home School โรงเรียนต้องรับผิดชอบนักเรียนแต่ละห้องประมาณ 50 คน การที่จะประเมินผลหรือดูแลให้ละเอียดเป็นรายบุคคลจึงเป็นไปได้ยาก ในขณะที่กลุ่มบ้านเรียนทั้งสองกลุ่ม รับผิดชอบเด็กกลุ่มละ 5 คน จึงมีโอกาสนี้่ออำนวยความสะดวก บันทึกพฤติกรรม ดูแลพัฒนาการได้ละเอียดและมากกว่าเด็กในระบบโรงเรียน

7 การออกไปรับรอง โรงเรียนสามารถออกไปรับรองแก่เด็ก Home School ในแต่ละระดับชั้นที่มาเรียนร่วมกับโรงเรียน เช่น ประถมศึกษาปีที่ .1, ประถมศึกษาปีที่2 แต่สำหรับการออกไป ป.05 ว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ต้องรอความชัดเจนของกฎกระทรวง / ระเบียบ ซึ่งคาดว่าจะมีการประกาศบังคับใช้ได้ทันกับการสำเร็จการศึกษาของเด็กบ้านเรียนทั้งสองกลุ่ม

อย่างไรก็ตามโรงเรียนได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานในเรื่องนี้ โดยจะนำเข้าปรึกษาในคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายต่อเรื่องสำเร็จการศึกษาของโรงเรียนด้วย

8 ด้านค่าใช้จ่าย การขอขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน ไม่มีค่าใช้จ่าย

9 ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนตั้งคณะกรรมการขึ้นหนึ่งชุด ทำหน้าที่ประสานสัมพันธ์กับกลุ่ม Home School ให้มีการปรึกษาเรื่องต่างๆ ซึ่งกันและกันได้ตลอดเวลา เพื่อสรุปปัญหาการดำเนินงาน รวมทั้งมีการทำวิจัยลักษณะเชิงวิจัยในชั้นเรียนร่วมกันเกี่ยวกับพัฒนาการผู้เรียน Home School

10 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและกลุ่ม Home School ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันดังนี้

10.1 กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น โรงเรียนได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่นได้ให้สิ่งต่างๆที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

- เอกสารต่างประเทศ เช่น บทเรียน แบบฝึกหัด
- รูปแบบการเรียนใหม่ๆ เช่น การเรียน 2วิชาควบคู่กัน คือการเรียนคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษควบคู่กัน
- การเป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน

10.2 กลุ่มดาวจรัสแสง (Shining Star) โรงเรียนได้จัดให้เข้าชมรมภาษาอังกฤษ โรงเรียนได้ประโยชน์ดังนี้

- การสื่อสาร นักเรียนในโรงเรียนกับเด็ก Home School ได้สื่อสารกันเป็นภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบการเรียน conversation กับชาวต่างประเทศของนักเรียน พบว่านักเรียนจะมีความคุ้นเคยกล้าพูดกับเด็ก Home School ด้วยภาษาอังกฤษได้ดีกว่าเรียน conversation กับชาวต่างประเทศที่โรงเรียนจัดหาให้

- การเป็นวิทยากร การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ พ่อแม่ Home School ร่วมเป็นวิทยากร

ข้อสังเกตจากผลการดำเนินงาน

เมื่อครบหนึ่งปีการศึกษา โรงเรียนได้สรุปผลการดำเนินงานโครงการการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) รายงานต่อต้นสังกัด โดยมีข้อสังเกตดังนี้

จุดเด่น

เด็กบ้านเรียน มีจุดเด่น :-

- 1 สามารถเข้าสังคมกับเพื่อนๆนักเรียนในชั้นได้อย่างดี
- 2 เด็กๆมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับเพื่อนๆ
- 3 ด้านวิชาการเด็กๆพัฒนาได้มากกว่านักเรียนในชั้นเรียน โดยเฉพาะทักษะการคิดและการบูรณาการความรู้กับชีวิตจริง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเด็กๆ ได้เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ ที่ผู้ปกครองบูรณาการ และศึกษาจากสถานการณ์จริง ปฏิบัติจริง

จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนา

เด็ก Home School มีจุดที่ควรปรับปรุง ได้แก่ การฝึกทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะการพูดต่อหน้าชุมชน อาจเป็นเพราะว่าเด็กอยู่ในกลุ่มคนจำนวนน้อย โอกาสนำเสนอองค์ความรู้ จึงอยู่ในกลุ่มเล็กๆ ทั้งนี้อาจพัฒนาเด็กๆได้ โดยให้นำความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนในชั้นเรียนได้ จะช่วยฝึกทักษะการพูด ความกล้าแสดงออกของเด็กได้มาก

ข้อคิดเห็น

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว หรือ Home School เป็นรูปแบบการศึกษาอย่างใหม่ ตามสิทธิในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กำหนดให้สามารถเทียบโอนความรู้ เทียบระดับกับการศึกษาในระบบได้ จึงควรที่จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากโรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แนวทางการดำเนินงานโครงการ Home School

โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

โดย

นายชัยณรงค์ จิมชูใจ

หัวหน้าโครงการ Home School

ความเป็นมา

โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ใช้แนวคิดของโรงเรียนซัมเมอร์ฮิลล์ (Summerhill) ในประเทศอังกฤษมาประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบการศึกษาผสมผสานกับปรัชญาพุทธศาสนา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะของความเป็นไทย

หลักการของโรงเรียนให้ความสำคัญกับเสรีภาพและประชาธิปไตย มีความเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ได้ ถ้าเด็กพร้อมที่จะเรียนและมีความสุขที่จะเรียน จึงให้อิสระแก่เด็กในการเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิผู้อื่น

กระบวนการเรียนรู้

การเรียนของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก เน้นความเป็นปัจจุบันและเรื่องราวใกล้ตัว โดยวางหลักสูตรไว้เป็นชั้น ๆ เหมือนวงกลม

วงกลมแรก เป็นวงที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด เด็ก ๆ จะเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบกาย เช่น สัตว์ และต้นไม้ต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน

วงกลมที่สอง เป็นการเรียนความจริงที่อยู่รอบตัว เช่น นำเรื่องจริงที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวในชุมชนมาประยุกต์เป็นคำถามในเรื่องต่าง ๆ

วงกลมที่ 3 เป็นการเรียนปัจจุบันไปหาอดีต ซึ่งในส่วนนี้เป็นเนื้อหลักสูตรที่อิงกับของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากการเรียนการสอนแล้ว โรงเรียนหมู่บ้านเด็กยังจัดให้มีการเกษตรกรรม โดยแบ่งพื้นที่เป็นแปลง ๆ ให้เด็กตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไปดูแล อันเป็นความพยายามให้เด็กได้เรียนด้านวิชาชีพมีประสบการณ์ชีวิตและเรียนรู้การพึ่งพาตนเอง โดยใช้หลักเกษตรธรรมชาติ

การปกครองตนเอง

การปกครองตนเองเป็นหัวใจสำคัญของชุมชนแห่งนี้ ถึงแม้ว่าเด็ก ๆ จะมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ แต่ต้องไม่ละเมิดกฎพื้นฐานที่ว่าด้วยสิทธิส่วนบุคคลและความปลอดภัยเพื่อตัวเด็กเองและส่วนรวม

โรงเรียนหมู่บ้านเด็กมีการประชุมสภาโรงเรียนทุกวันจันทร์ เวลา 19.30 น. ในการประชุมจะประกอบด้วยสมาชิก ได้แก่ เด็ก ๆ ครู และเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นเวทีสำหรับเด็กในการใช้สิทธิใช้เสียง ใช้เหตุผลหรือตั้งกฎระเบียบขึ้นเพื่อแก้ปัญหาชุมชน เป็นต้น

การดำเนินงานโครงการ Home School

โดยยึดหลักการเพื่อเป็นทางเลือกทางการศึกษาอีกแนวทางหนึ่ง ดังนี้

1. พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีสิทธิโดยธรรมชาติพื้นฐานที่จัดการศึกษาหรือกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ลูก หลานและเด็กที่อยู่ในความดูแล
2. มีความหลากหลายในรูปแบบของการจัดการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้
3. มีความเป็นอิสระทั้งผู้จัดและผู้เรียนเพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา
4. การประเมินผล เป็นสิทธิของผู้สอนและผู้เรียน ใช้หลักความหลากหลายและมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและกระบวนการ

การดำเนินงานโครงการ Home School ที่ผ่านมามีได้ติดต่อพูดคุยกับพ่อแม่ที่ประสงค์จะจัด Home School จำแนกกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 พ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่ต้องการส่งเด็กเข้าโรงเรียน มีเหตุผลดังนี้

- 1.1 ไม่เห็นด้วยกับระบบการศึกษาที่รัฐจัดเองทั้งหมด
- 1.2 มีความเห็นว่า หลักสูตรเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลในระบบโรงเรียนมีรูปแบบเดียว
- 1.3 พ่อแม่มีแนวคิด ปรัชญา เจาะและเชื่อในศักยภาพของตนเอง
- 1.4 พ่อแม่สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.) สร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน.) การงานพื้นฐานอาชีพ (กพอ.) สำหรับกลุ่มทักษะจ้างครูพิเศษมาสอน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ลูกอยู่ในระบบโรงเรียนแล้ว แต่มีปัญหาในโรงเรียน ได้แก่ เด็กมีปัญหาทำกับครู กับเพื่อนในห้องเรียน เด็กมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ สั้น เด็กเรียนรู้เร็ว เด็กชน หรืออยู่หนึ่งเฉยไม่ได้ ชวนเพื่อนคุย ครูเขียนกระดานก็ไปลบ ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมผิดปกติ กรณีตัวอย่างมีเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สนใจในเรื่องของอิเล็กทรอนิกส์ สามารถต่อวงจรไฟฟ้าได้ เพราะคุณพ่อเป็นวิศวกร เด็กสนใจเรื่องนี้แต่ครูตอบสนองให้ไม่ได้ บางวันได้ลงโทษด้วยการเอาเชือกผูกกับขาโต๊ะ ซึ่งพ่อแม่ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษของครู มีความเห็นว่าครูทำเกินกว่าเหตุ เป็นปัจจัยสำคัญที่พ่อแม่ต้องการสอนลูกเอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การรับเข้าโครงการ Home School มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อแจ้งความจำนง ทางโรงเรียนจะพูดคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครอง แล้วก็ตกลงเงื่อนไขกัน จากนั้นต้องรอการตอบรับจากทางโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนมีข้อจำกัดรับเด็กในโครงการ Home School จำนวนไม่เกินร้อยคน

2. โรงเรียนตอบรับเข้าร่วมโครงการแล้ว ให้พ่อแม่ผู้ปกครองจัดส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ดังนี้

2.1 สำเนาสูติบัตร

2.2 สำเนาทะเบียนบ้าน

2.3 สำเนาบัตรประชาชน บิดา มารดา

2.4 กรณีมาเรียนระดับสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องมีใบย้าย (ป.04) แนบมา

2.5 กรอกแบบฟอร์มบันทึกการรับ เพื่อลงทะเบียนนักเรียนทะเบียน

3. หลักสูตรเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลให้ผู้ปกครองกำหนดเอง ซึ่งอาจมาจากรูปแบบแนวคิดทางการศึกษาที่เห็นสมควร หรือจัดร่วมกับทางโรงเรียนหมู่บ้านเด็กในบางวิชา ในเรื่องเวลาเรียน ใช้ตามเกณฑ์กระทรวงศึกษาธิการ คือมีเวลาเรียนอย่างน้อยสองร้อยวัน โดยถือว่าการเรียนที่บ้านของ Home School นับเป็นเวลาเรียนได้ทุกวัน ไม่ต่างจากการไปโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

4. การประเมินผล พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เรียนกำหนดเอง ส่งผลการประเมินที่เป็นคะแนนสำเร็จรูปมาที่โรงเรียนเพื่อทำการบันทึกลงในเอกสารของโรงเรียน ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นปีสุดท้าย ผู้เรียนต้องมาสอบร่วมกับเด็กที่หมู่บ้านเด็ก

5. กำหนดให้มีการเข้าค่ายร่วมกันทุกปี โดยมีเป้าหมายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเด็กที่หมู่บ้านเด็กและเด็ก Home School เป็นการประเมินผล สมรรถนะทางร่างกายและจิตใจร่วมกัน สาระและกิจกรรมในการเข้าค่ายแยกตามระดับชั้น กิจกรรมค่าย มีดังนี้

- เน้นกระบวนการเรียนรู้
- เน้นกิจกรรมการสร้างสรรชุมชน
- การเสริมกำลังใจ (การปวารณา)
- การรู้จักกัน
- การพึ่งตนเอง
- การเคลื่อนไหว
- ทักษะชีวิต
- สรุปผล ประเมินกิจกรรมเข้าค่ายร่วมกันทั้งเด็กและผู้ปกครอง

6. ค่าใช้จ่าย

โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก เก็บค่าใช้จ่ายเทอมละ 1,000 บาท ต่อเด็ก 1 คน ซึ่งนำมาใช้จ่ายเกี่ยวกับงานด้านการศึกษาทางเลือก ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง

7. การจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้วางแผนการสอนร่วมกับโรงเรียนหมู่บ้านเด็กทุกเทอมในกลุ่มวิชาแกนกลาง คือ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม มาทำการสอบวัดผลเทียบโอนระดับชั้นในวันที่ 13-16 มีนาคม ของปีถัดไป หรือสิ้นปีการศึกษา

ส่วนวิชาทักษะชีวิตให้พ่อแม่ผู้ปกครองนำผลงานและผลการประเมินมามอบให้ในวันที่นำเด็กมาสอบเทียบ

ให้ถือว่าจบการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วง 6 ปีแรกเมื่อทางโรงเรียนหมู่บ้านเด็กได้รับเอกสารครบถ้วน ทางโรงเรียนจะดำเนินการออกใบรับรองผลการเรียน หรือป.05 ให้แก่เด็กโครงการการจัดการศึกษาโดยครอบครัว Home School

การอภิปราย

ในการอภิปรายทั่วไป ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ให้ความคิดเห็น และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ สามารถจำแนกการอภิปรายของผู้เข้าร่วมการประชุมออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจัดการศึกษาโดยครอบครัว กลุ่มโรงเรียน กลุ่มผู้สนใจ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. กลุ่มจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น และ กลุ่มดาวจรัสแสง (Shining Star)

1.1 กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น เป็นการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่มีการรวมกลุ่ม 5 ครอบครัว จัดการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บริหารจัดการโดย ดร.สมใจ แจงจิรวัดณ์ สถานที่จัดการศึกษาใช้โรงเรียนอนุบาลชวนชื่น ซึ่ง ดร.สมใจ แจงจิรวัดณ์ เป็นเจ้าของ นอกจากจัดการศึกษาให้ลูกของตนแล้ว ยังมีลูกของครูในโรงเรียน อีก 3 ครอบครัวที่ประสงค์จัดการศึกษาในรูปแบบของโฮมสคูลร่วมกัน

รูปแบบการจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ (มีการกำหนดหลักสูตร ตารางสอน และการประเมินผลที่ชัดเจน) ควบคู่ไปกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พร้อมกับการไปเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษาธรรมดาทุกวันจันทร์ (ยกเว้นวันจันทร์ที่ไปทัศนศึกษา)

การเรียนการสอนเน้นบูรณาการทุกรายวิชา สอนทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ เพราะมองเห็นว่าการเรียนเป็นรายวิชา เป็นส่วน ๆ ทำให้ผู้เรียนเห็นแบบแยกส่วน คิดแบบแยกส่วน และทำแบบแยกส่วน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาบูรณาการเชื่อมโยงและถักทอวิชาการต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นเรื่องเดียวกันได้ ผู้เรียนไม่สามารถนำคุณประโยชน์ของวิชาต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคมและเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตได้ กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่นคำนึงถึงการนำความเป็นตะวันออกและความเป็นตะวันตกมาบูรณาการ เพื่อก่อให้เกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม จุดเด่นของความเป็นตะวันตกได้แก่ความเป็นตัวของตัวเอง การเคารพในความเป็นตัวเรา การเคารพในความเป็นตัวเขา การมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร การตรงต่อเวลา การกล้าแสดงออก การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนการเป็นนักคิด นักค้นคว้า นักทดลอง นักวิจัย นักวิจารณ์ และนักอ่าน ส่วนความเป็นตะวันออก คือ การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ความสุภาพอ่อนโยน ความนอบน้อมถ่อมตน การเคารพผู้ใหญ่ และสิ่งสำคัญที่สุดแห่งความเป็นตะวันออกคือความเป็นผู้มีคุณธรรมในการดำรงชีวิตและดำเนินชีวิตให้กลมกลืนกับธรรมชาติ อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสันติ

กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่นเน้นการศึกษาที่สอนให้ผู้เรียนรู้จักจิตวิญญาณของตัวเอง มีความเป็นพุทธะ คือ ความเป็นผู้รู้ผู้ตื่นอยู่ตลอดเวลา มีคุณธรรมเป็นเครื่องนำความสว่างทางปัญญาให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าแห่งการพัฒนาจิตวิญญาณและคุณธรรม เสียสละเพื่อผู้อื่น และเพื่อสังคม ถือว่าตนเป็นผู้หนึ่งในสังคมโลก มีหน้าที่ที่ต้องให้สิ่งที่ดีกับโลก และรับใช้โลก ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนคิดร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน โดยผู้สอนเป็นผู้แนะนำ และวางแผนการเรียนร่วมกับผู้เรียนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและพลังแห่งจินตนาการ

การเรียนด้วยวิธีบูรณาการของกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น ได้ให้ผู้เรียนทั้งห้าคนทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เรียนรู้วิธีคิดและวิธีแก้ปัญหาร่วมกัน ฝึกหัดให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความสามารถในการอ่านและการเขียน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้ นำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริงไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนทุกคนมีความรักความห่วงใย เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีวินัยในตัวเอง มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย รู้จักความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ศูนย์การเรียนกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่นมีอุปกรณ์การสอนอันหลากหลายที่เอื้ออำนวยต่อการให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่สังเกต ขยันหมั่นเพียรในการตั้งคำถาม มีความอยากรู้อยากเห็น ให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นขั้นตอน และมีการเรียงลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ ศูนย์การเรียนกลุ่มบ้านเรียนชวนชื่นเชื่อมั่นในพลังแห่งความสำเร็จของผู้เรียน เพราะการศึกษาที่กลุ่มบ้านเรียนนี้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนตามระดับความสามารถของผู้เรียน กล่าวคือผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนสำเร็จได้เหมือนกัน เพียงแต่ระยะเวลาในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน ผู้เรียนได้เรียนอยู่ในบรรยากาศแห่งเสรีภาพของผู้อื่น ผู้เรียนทุกคนตระหนักถึงการที่แต่ละบุคคลมีเอกภาพบนความหลากหลาย และพร้อมที่จะนำความหลากหลายอันเป็นคุณสมบัติเด่นเฉพาะตนมาแบ่งปันและปรับตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ

กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น ขอยกตัวอย่างข้อสอบการเรียนการทำขนมไส้ไส้ ซึ่งเป็นการเรียนแบบบูรณาการวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

1. วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปข.) เรียนรู้เรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ พีชชนิดต่าง ๆ
2. วิชาคณิตศาสตร์เรียนรู้เรื่องวงกลม การคำนวณต้นทุนการผลิต (กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการคิดเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทย

3. วิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน.) สอนเรื่องความสะอาดและการออกกำลังกาย
4. วิชาการงานพื้นฐานอาชีพ (กพอ.) สอนขั้นตอนการทำงาน
5. วิชาภาษาไทย
6. ประสบการณ์จากการไปทัศนศึกษาไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น การไปดูการกวนกะละแมรามัญ ดูป่าชายเลน ขณะไปทัศนศึกษาที่ดอนหอยหลอด เป็นต้น

การเรียนรู้โดยบูรณาการทุกรายวิชาด้วยประสบการณ์จริงนั้น สามารถนำไปสู่การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการวัดเส้นผ่าศูนย์กลาง เป็นต้น (ตัวอย่างข้อสอบซึ่งผู้เรียนได้ทำข้อสอบหลังจากการทำขนมสอดไส้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดูในภาคผนวก)

1.2 กลุ่มดาวจรัสแสง (Shinning Star) จัด Home School โดยใช้หลักสูตร Christien Light Education (CLE) สหรัฐอเมริกา การดำเนินงาน ได้รับประกาศนียบัตร การสอน Home School ของ Christien Light Education ซึ่งได้รับสิทธิให้ใช้หลักสูตร Christien Light Education ได้

หลักสูตร ประกอบด้วย 8 วิชา โดย 4 วิชาบังคับต้อง ใช้หลักสูตร CLE ได้แก่ อังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคม วิทยาศาสตร์ ส่วนอีก 4 วิชาไม่บังคับต้องใช้หลักสูตร CLE ได้แก่ ภาษาไทย คหกรรม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ (ประกอบด้วยศิลปะการแสดง และ ศิลปะคอมพิวเตอร์) แต่ต้องส่งให้ CLE รับรอง วิชาภาษาไทย และประวัติศาสตร์ กลุ่มดาวจรัสแสง ใช้หลักสูตรของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเรียนการสอน แต่ละปีลงทะเบียนเสียค่าใช้จ่ายกับ CLE หลังจากนั้นจะได้รับแบบแสดงผลการเรียนรายเดือน ซึ่ง CLE จะรายงานผลการเรียนให้ครอบครัวทราบปีละ 2 ครั้ง

เป้าหมายกลุ่มดาวจรัสแสง ต้องการพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ คุณธรรม เข้ากับสังคมได้ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

หลักสูตรมุ่งเน้นพื้นฐานคุณธรรมของคริสต์เตียน และเนื้อหาของทุกวิชาสอดคล้องกับหลักความเชื่อของคริสต์เตียน ครอบครัวใหญ่หรือทั้งหมดที่ใช้หลักสูตรนี้จึงเป็นคริสต์เตียน ทุกวิชาประกอบด้วยตำราเรียน คู่มือครู แบบฝึกหัด บททดสอบย่อย บททดสอบใหญ่และเฉลยคำตอบ

การเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง และศึกษาจากสารคดี หรือหนังสืออ้างอิงต่างๆ และเน้นการแสดงความคิดเห็น เด็กๆ สามารถเขียนบรรยายความรู้สึกและศึกษาสภาพการณ์เพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

นอกจากด้านวิชาการ กลุ่มดาวจรัสแสง ยังได้ปลูกฝังจริยธรรม และ การงานคหกรรมภายในบ้าน และไปทัศนศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2. กลุ่มโรงเรียน ได้มีการแสดงความคิดเห็น ดังนี้

2.1 โรงเรียนสัตยาไส ตั้งอยู่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี นำ โดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ผู้อำนวยการโรงเรียน จัดการศึกษาระดับอนุบาลถึง มัธยมศึกษา เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) จัดการศึกษาโดยมีปรัชญาและวัตถุประสงค์มุ่งให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีสำนึก ในคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีความเป็นเลิศทางคุณธรรม วิชาการ และการกีฬา สามารถ ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข

โรงเรียนสัตยาไส พร้อมรับ Home School จัดทะเบียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 โดยมีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

- ไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียน
- การศึกษาเป็นไปอย่างมีปรัชญาและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาร่วมกัน
- มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับทางโรงเรียนพอสมควร หลักสูตรผู้ปกครองกำหนดได้เอง จัดให้มีแฟ้มผลงาน แสดงการเรียนรู้ของเด็ก
- มีการประเมินผลร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง เด็ก
- มีการสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง
- มีการเข้าค่ายที่โรงเรียนเป็นครั้งคราว

ในระยะแรกกำหนดรับเฉพาะครอบครัวที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตภาคกลาง และกำหนดรับปีแรกประมาณ 20 คน (สูงสุดไม่เกิน 30 คน) กำหนดการรับสมัครวันที่ 28 เมษายน 2545 การเข้าค่ายวันที่ 10-12 พฤษภาคม 2545 เพื่อตกลงเรื่องหลักสูตรและการประเมินผล

ในส่วนเกี่ยวกับหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียนสัตยาไส ได้เคยไปปรึกษากับศึกษาธิการอำเภอไว้บ้างแล้ว ซึ่งได้รับคำตอบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการโครงการ Home School ได้

2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ (คุณบุปผา เสนาริน)

โรงเรียนมีภารกิจให้บริการชุมชน ผู้ปกครองที่อยู่ในแถบจังหวัดภาคกลางตอนบน หรือภาคเหนือตอนล่าง ถ้าสนใจจดทะเบียนกับโรงเรียน คาดว่าโรงเรียนจะสามารถรองรับได้ ทั้งนี้มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ Home School ใน 2 ประเด็น ดังนี้

(1) ด้านมาตรฐานคุณภาพการเรียน ไม่น่ากังวล ด้วยพ่อแม่มีความพร้อม มีความมุ่งมั่น ที่จะให้ลูกมีคุณภาพเท่าเทียมมาตรฐานของสังคม การประเมินสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน และการสอบเทียบความรู้ระดับชั้น

(2) มีข้อสังเกตด้านสังคมว่า เด็กที่เรียนในโรงเรียน ได้สังคมกับกลุ่มคน กลุ่มเพื่อน ในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก มีความหลากหลาย มีโอกาสได้รับทั้งสิ่งสมหวัง และไม่สมหวัง ทำให้การปรับตัวสูง มีข้อสังเกตว่า เด็ก Home School เป็นกลุ่มเล็กสังคมกับเพื่อน ๆ และพ่อ แม่ของเพื่อน ซึ่งไม่ได้เจอประจำทุกวัน จะมีปัญหาการปรับตัวหรือไม่

2.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุทิศ เขตดอนเมือง สังกัด

กรุงเทพมหานคร (นายสมเกียรติ สมบูรณ์สิน) ครูในโรงเรียนได้ปรึกษาเรื่อง Home School และสนใจศึกษาข้อมูลเท่าที่มีอยู่ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ยังไม่มีการดำเนินโครงการ Home School หลังจากฟังการบรรยายของโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก และโรงเรียนประถมศึกษาศาสตร์แล้ว คงยังต้องศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- แนวทางดำเนินงานโครงการ Home School ของโรงเรียนต่างๆ
- รูปแบบการเรียนการสอนที่มีความเป็นอิสระและยืดหยุ่นมาก จะมีวิธีการแก้ปัญหาสังคมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและครอบครัวได้อย่างไร เช่น ยาเสพติด ชู้สาว เป็นต้น
- การเทียบโอนความรู้ การรับรองการเรียนรู้อัน
- การยอมรับของหน่วยงานต้นสังกัด
- วิธีการนับเวลาเรียน ให้สอดคล้องกับระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ว่าด้วยการวัดและประเมินผล

3. กลุ่มผู้สนใจ ได้อภิปรายในประเด็นต่างๆ ดังนี้

3.1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 12 ให้สิทธิแก่ครอบครัวจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ แต่ต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง ในช่วงที่กฎกระทรวงยังไม่มี การประกาศใช้ ต้องนำเด็กไปจดทะเบียนกับโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง เพื่อให้ถูกต้องตาม กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ ที่กำหนดให้เด็กต้องมีชื่อในโรงเรียน แต่ปัจจุบันโรงเรียนที่ เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ยังไม่แพร่หลายทำให้มีผล กระทบต่อการดำเนินงาน

3.2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 15 ระบุชัดเจนเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษามีสิทธิจัดการศึกษาได้ทั้งสามรูปแบบ และให้สามารถ เทียบโอนผลการเรียนได้ ยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ซึ่งมีผลกระทบกับการจัดการ ศึกษาโดยครอบครัวด้วย

3.3. การนับเวลาเรียน การจัดการศึกษาโดยครอบครัว การเรียนรู้เกิดขึ้น ไปได้ทุกสถานที่และทุกเวลา จึงมีความยืดหยุ่นสูง สามารถนับเป็นเวลาของการเรียนรู้ได้ทั้ง หมด จึงน่าจะครบถ้วนเป็นไปตามเกณฑ์จำนวนชั่วโมงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. แนวทางการประเมินผล การประเมินผลการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ประเมินตามสภาพจริง โดยส่วนใหญ่ใช้แฟ้มสะสมผลงานการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับกระบวนการ สังเกตผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก และการสอบช่วงชั้น ป.3 ป.6 ตามข้อสอบของโรง เรียน

5. ด้านมาตรฐานการศึกษา การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ควรใช้มาตรฐาน ด้านผู้เรียน ของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ ซึ่งใช้เพื่อการประเมินภายนอก สถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อยู่ใน ขณะนี้

6. ปัจจุบันเนื่องจากกฎกระทรวงยังไม่ได้ประกาศใช้ การจัดการศึกษาโดย ครอบครัวจึงต้องดำเนินการร่วมกับโรงเรียนที่รับจดทะเบียน ซึ่งก็มีความชัดเจนในรูปแบบ และกระบวนการเรียนรู้อยู่ตามสมควร แต่ยังมีอีกหลายส่วนที่เกี่ยวข้องที่ยังขาดความเข้าใจ จำเป็นจะต้องการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ให้มากขึ้นกว่าที่ผ่านมา เพราะถึงแม้หาก กฎกระทรวงได้ประกาศใช้แล้ว แต่ผู้ปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลายยังไม่มี ความเข้าใจอย่างเพียงพอ จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้

ข้อเสนอแนะ

การอภิปรายการประชุมทางวิชาการ ได้มีข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ การดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ดังนี้

1. สร้างองค์ความรู้

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของความหลากหลายในรูปแบบการเรียนรู้ ความหลากหลายของหลักสูตร ได้แก่

- มีการใช้หลักสูตรสำเร็จของสหรัฐอเมริกา (และของที่อื่น ๆ)
- มีการรวมกลุ่มเรียนรู้ บางกลุ่มมีการกำหนดหลักสูตร และ

การ ประเมินผล เช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ

- การเรียนรู้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง อยู่ในวิถี ของการดำรงชีวิตจริง ใช้ชีวิตเป็นตัวตั้งมากกว่าวิชาเป็นตัวตั้ง

จึงควรได้ประมวลความหลากหลายนี้ ให้ได้เป็นองค์ความรู้ที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาคุณภาพ และสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยรวม

2. จัดตั้งคณะกรรมการส่วนกลาง

คณะกรรมการควรประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวง / หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผู้แทน กลุ่มการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และวางแนวทางการดำเนินงาน ดูแลส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย อาจรวมไปถึงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรและสถาบันทางสังคมต่างๆตาม มาตรา 12 ด้วย

กล่าวเปิดการประชุมทางวิชาการ
เรื่อง การจัดการศึกษาโดยครอบครัวกับการรับจดทะเบียนของโรงเรียน
โดย
ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(ดร. นงราม เศรษฐพานิช)

ท่านคณาจารย์ ท่านผู้ปกครอง ท่านผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน

ดิฉันขอขอบพระคุณอย่างมาก ที่ท่านทั้งหลายกรุณาสละเวลามาร่วมประชุมทางวิชาการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบ Home School ซึ่งกำลังเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ด้วยเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ที่ผ่านมา การจัดการศึกษาเป็นบทบาทของโรงเรียนอย่างเดียว แต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ ได้ระบุว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถานประกอบการ สถาบันทางศาสนา และสถาบันทางสังคมอื่นๆ มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โดยรัฐให้การส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

เนื่องจาก ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทางด้านการศึกษาผู้เรียนแต่ละคนจะมีความต้องการในการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้น รูปแบบการจัดการศึกษาจึงต้องหลากหลาย มีความยืดหยุ่น คล่องตัว เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถตอบสนองความแตกต่างของเด็กแต่ละคนได้อย่างสมบูรณ์เต็มๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นไปตามที่กล่าวข้างต้น รัฐจะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่รูปแบบจัดการศึกษาที่หลากหลายเกิดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในลักษณะต่างๆ กัน

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นลักษณะหนึ่งของการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ในช่วงระยะเวลาแรกที่มีความคิดในเรื่องนี้เกิดขึ้น ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันค่อนข้างมาก ทั้งในทางบวกและทางลบ ในทางลบ เช่น เป็นข้ออ้างสำหรับพ่อแม่ที่ไม่ต้องการส่งลูกไปโรงเรียน ไม่แน่ใจความสามารถในการสอนของพ่อแม่ อาจเป็นปัญหาในการเข้าสังคมของเด็ก เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาแบบ Home School จึงต้องพัฒนาตัวเองเพื่อให้สังคมยอมรับมากขึ้น

อย่างไรก็ดี Home School เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาในโรงเรียน มีข้อได้เปรียบในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาตัวเด็ก โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะจำนวนเด็กไม่มากเหมือนกับในโรงเรียน ประกอบกับความรักความเมตตา ความเข้าใจในความต้องการหรือความสามารถพิเศษของเด็กแต่ละคน พ่อแม่ย่อมมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี เพราะพ่อแม่มีความใกล้ชิดกับบุตรของตนมากกว่าคนอื่น ๆ ส่วนปัญหาต่างๆ เท่าที่ได้รับทราบข้อมูลขณะนี้เรื่องที่มีการวิจารณ์กันนั้นไม่เป็นปัญหาแล้ว ด้วยมีการประชุม ปรึกษาหารือ ระดมความคิดเห็นในเรื่องนี้ตลอดมา มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ อย่างเช่นการประชุมในวันนี้ เป็นตัวอย่าง

สำหรับในวันนี้ เป็นการประชุมเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานเรื่องการจัดการศึกษาโดยครอบครัวกับการรับจดทะเบียนของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่รับเด็ก Home School เข้าจดทะเบียนในปัจจุบันทั้งสองโรงเรียน คือ โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก และโรงเรียนประถมศึกษาศรีธรรมศาสตร์ ได้มาร่วมประชุมพร้อมกัน และยังมีโรงเรียนอื่นๆ ที่สนใจในเรื่องนี้ เพิ่มขึ้น เช่น โรงเรียนสัตยาไส ก็ได้มาร่วมในการปรึกษาหารือครั้งนี้ด้วย

ดิฉันขอขอบคุณทุกท่าน ที่กรุณาเข้ามาประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในวันนี้ หวังว่าทุกท่านจะได้ช่วยกันระดมความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะนำไปสู่การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ ให้เกิดความงอกงามขึ้นกับตัวผู้เรียนต่อไป

ตัวอย่างข้อสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น

เรื่องการทำขนมไส้ไส้เพื่อวัดความสามารถของผู้เรียนในการบูรณาการ
วิชาคณิตศาสตร์ สปช. สลน กพอ. และภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของ
ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มบ้านเรียนชวนชื่น (Chuanchuen Home School)

ข้อสอบตอนที่ 1 วงกลมล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้อง

1. ขนมไส้ไส้ เป็นขนมที่ประกอบด้วยอาหารหลักหมู่ใดมากที่สุด
ก. หมู่ที่ 1 ข. หมู่ที่ 2 ค. หมู่ที่ 3
2. อาหารประเภทใดที่ให้พลังงานและความอบอุ่นแก่ร่างกาย
ก. วิตามิน ข. คาร์โบไฮเดรต ค. โปรตีน
3. กะทิจัดอยู่ในอาหารประเภทใด
ก. วิตามิน ข. ไขมันจากสัตว์ ค. ไขมันจากพืช
4. หน้ากระฉีกคืออะไร
ก. มะพร้าวทวนกับน้ำตาลให้แห้ง ข. น้ำกะทิใส่น้ำตาล
ค. มะพร้าวที่คั้นเอาน้ำออกหมดแล้ว
5. เทียนอบมีประโยชน์อย่างไร
ก. เป็นส่วนผสมในอาหาร
ข. ทำให้อาหารมีกลิ่นหอม รสอร่อยชวนกิน
ค. ใช้ดมให้หอม ๆ
6. น้ำตาลปี๊ปทำมาจากต้นไม้อะไร
ก. ต้นมะพร้าว ข. ต้นอ้อย ค. ต้นโกโก้
7. ส่วนไหนของมะพร้าวที่นำมาใช้ทำไม้กั๊ด
ก. ทางมะพร้าวข. ลำต้น ค. ก้านตรงกลางใบ
8. ขนมขี้โดที่เก็บไว้รับประทานได้นานวันมากที่สุดโดยไม่ต้องเข้าตู้เย็น
ก. กั๊ดยบวดซี่ ข. ขนมไส้ไส้ ค. กะละแม
9. วัสดุธรรมชาติข้อใดที่ย่อยสลายได้รวดเร็วและไม่ก่อให้เกิดมลพิษ
ก. गुणพลาสติก ข. ใบตอง ค. กระดาษหนังสือพิมพ์

10. ขนมใส่ไส้ตรงกับความหมายในข้อใดมากที่สุด
 ก. เกิดเป็นคนไทย ควรอนุรักษ์ไทย กินขนมไทย ข. หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
 ค. เรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ สู้อนาคตที่สดใส
11. ข้อใดเป็นข้อพึงปฏิบัติในการประกอบอาหาร
 ก. ทาเล็บสีสวย ๆ ข. ตัดเล็บให้สั้น ค. ไม่ต้องล้างมือก่อนทำอาหาร
12. สิ่งใดเป็นสิ่งที่จำเป็นในการประกอบอาหารมากที่สุด
 ก. ผักกั้นเป็อน ข. แวนกันแดด ค. รองเท้าฟองน้ำ
13. อุปกรณ์ในภาพที่ใช้ชูดมะพร้าวให้เป็นฝอย ๆ
 ก. ข. ค.
14. ไบตองที่นำมาใช้ห่อขนม เย็บกระทง หรือนำมาใช้ในงานประดิษฐ์ต่าง ๆ นำมาจาก
 ไบตองของกล้วยชนิดใด
 ก. กล้วยน้ำว้า ข. กล้วยตานี ค. กล้วยหอม
15. สาเหตุที่นำไบตองจากกล้วย.... (คำตอบในข้อ 14 มาใช้เพราะ)
 ก. ไบกรอบ ข. ไบแตกและฉีกขาดง่าย
 ค. ไบเหนียวกว่าไม่ขาดง่าย
16. วิธีการง่าย ๆ ในการเจียนไบตองให้มนกลมได้ด้วยตนเองคือ
 ก. ใช้มีดสับให้เป็นท่อนกลม ๆ
 ข. นำกะละมังหรือชามกลม ๆ มาทาบให้โค้งมน
 ค. ให้ผู้ใหญ่ทำให้ จะไม่มีอันตราย
17. นักเรียนใช้อวัยวะส่วนไหนของร่างกายในการประกอบอาหารมากที่สุด
 ก. กล้ามเนื้อมือ ข. กล้ามเนื้อขา ค. กล้ามเนื้อหน้าท้อง
18. ไบมะพร้าวที่เอาก้านกลางไบออก แล้วเอามาคากับห่อขนมใส่ไส้ เรียกว่า
 ก. คาดเดี่ยว ข. คาดผสม ค. คาดผ้าขาวม้า
19. เมื่อร่วมกับเพื่อน ๆ ทำขนมใส่ไส้เสร็จแล้ว ผู้เรียนที่ดีต้องทำสิ่งใดก่อน
 ก. รีบเอาขนมไปให้คุณพ่อ คุณแม่
 ข. เรียกให้ผู้อื่นมาเก็บกวาดให้สะอาด
 ค. ช่วยกันทำความสะอาดห้องครัวให้เรียบร้อย

20. การนึ่งเป็นการทำอาหารให้สุกโดยวิธี

- ก. การรวน ข. การใช้ความร้อน ค. การใช้ไอน้ำ

21. เมื่อนักเรียนรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของการทำขนมใส่ไส้ นักเรียนจะใช้วิธีการบวก (+) หรือลบ (-)

คำตอบที่ถูกต้องคือ.....

22. ให้นักเรียนรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดของการทำขนมใส่ไส้ นักเรียนอาจทำโดยการใส่เครื่องหมาย เครื่องคิดเลข หรือคิดด้วยตนเอง

แป้งข้าวเหนียวดำครึ่งกิโลกรัมราคา	20 บาท
แป้งข้าวเหนียวขาวครึ่งกิโลกรัมราคา	8 บาท
กะทิหนึ่งกิโลกรัมราคา	22 บาท
มะพร้าว 1 ผล ราคา	5 บาท
น้ำตาลปี๊ปครึ่งกิโลกรัมราคา	5 บาท
ใบตองหนึ่งกิโลกรัมราคา	5 บาท
คำตอบ ค่าใช้จ่ายในการทำขนมใส่ไส้ รวมเป็นเงิน	_____

23. ถ้านักเรียนขายขนมใส่ไส้ได้ 100 ห่อ ขายห่อละ 2 บาท นักเรียนได้เงินทั้งหมดเท่าไร (คะแนนข้อนี้คุณครูอธิบายให้เด็กฟังโดยการใช้เครื่องหมาย X ให้นักเรียนคุณด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องคิดเลข)

คำตอบที่ถูกต้องคือ..... บาท

24-26 จงแสดงวิธีทำว่านักเรียนได้กำไร หรือขาดทุนเท่าไร

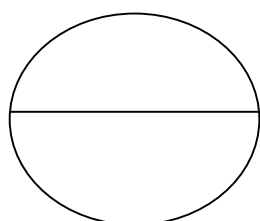
ขายขนมใส่ไส้ได้เงิน	_____	บาท
ค่าใช้จ่ายในการทำขนม	_____	บาท

24. ให้ใส่เครื่องหมาย + หรือ -

25. จงขีดเส้นคำว่าได้ กำไร หรือ ขาดทุน

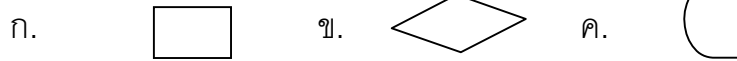
26. เขียนคำตอบที่ถูกต้อง บาท

27. จงวัดความยาวเส้นผ่าศูนย์กลางของวงกลมกำหนดให้

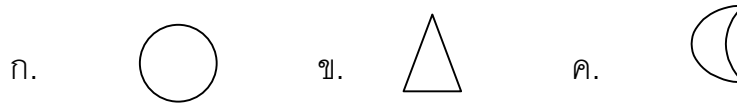

เส้นผ่าศูนย์กลางวัดได้ นิ้ว

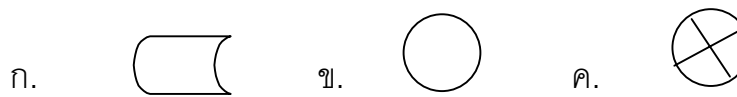
28. ภาพใดแสดงรูปครึ่งวงกลม

29. ภาพใดแสดงความหมายของคำว่าพระจันทร์เสี้ยว

30. ภาพใดแสดงความหมายของคำว่าพระจันทร์เต็มดวง

ข้อสอบตอนที่ 2 นักเรียนมีความรู้ดีทุกอย่างในการทำขนมไส้ได้ ยกตัวอย่าง และเหตุผลประกอบให้ชัดเจน

ข้อสอบตอนที่ 3 จากกลุ่ม ให้นักเรียนวาดแผนที่ความคิด (mind mapping) เรื่องขนมไส้ได้

**ผลการสอบปรากฏว่านักเรียนทั้ง 5 คน
ทำข้อสอบตอน 1 คะแนนเต็ม 30 ได้คะแนนดังนี้**

1. ไอซ์	ด.ญ.บุษบงก์	รักษาทรัพย์	ได้ 26 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.6
2. คิม	ด.ช. ธนกร	ฤทธิ์ทองพิทักษ์	ได้ 24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80
3. มุก	ด.ญ. เฟอร์ล	แจงจิรวัฒน์	ได้ 27 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90
4. หญิง	ด.ญ. วริศา	สงวประภา	ได้ 27 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90
5. แอ้ม	ด.ญ.อมราภรณ์	แก้วเพ็ง	ได้ 23 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.6

คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 5 คน มีค่าร้อยละ 84.6

ข้อสอบตอนที่ 2

นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรในการทำข้อสอบนี้ ยกตัวอย่างและเหตุผลประกอบให้ชัดเจน

นักเรียนยังแสดงความคิดเห็นโดยการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอยู่ในชั้นประถมปีที่ 1 ยังต้องอาศัยเวลาให้เขามีความสามารถในการเพิ่มระดับความคิดในการยกเหตุผลมาอ้างอิง

นักเรียนเขียนความรู้สึกไว้ดังนี้

ไอซ์

คิม

มุก

หญิง

แอ้ม

โครงการประชุมทางวิชาการ

เรื่อง การจัดการศึกษาโดยครอบครัวกับการรับจดทะเบียนของโรงเรียน

1. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากกรณีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมรวมถึงครอบครัวมีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีครอบครัวหลายครอบครัวได้เริ่มจัดการศึกษาให้กับบุตรด้วยรูปแบบที่หลากหลาย โดยที่กฎกระทรวงเพื่อรองรับการดำเนินงานยังไม่แล้วเสร็จ อีกทั้งระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้ครอบครัวที่ตัดสินใจจัดการศึกษาให้กับบุตรจะต้องนำบุตรไปจดทะเบียนไว้กับโรงเรียนที่มีความเข้าใจและตอบรับแนวทางการจัดการศึกษาโดยครอบครัว และตระหนักว่ารูปแบบที่ดำเนินการนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเห็นว่านวัตกรรมของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย จึงเห็นควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนที่มีการดำเนินงานแล้ว และโรงเรียนที่จะดำเนินการในระยะเวลาอันใกล้ อันจะนำไปสู่การขยายการดำเนินงานออกไปให้กว้างขวาง รวมถึงนำไปสู่การพัฒนาในเรื่องนี้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติการรับจดทะเบียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวระหว่างโรงเรียนที่ดำเนินการแล้ว โรงเรียนที่สนใจจะดำเนินการ และครอบครัวที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้มีการเผยแพร่การดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ สำหรับโรงเรียนที่มีความสนใจ
3. เพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบาย ในการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวต่อไป

3. วิธีการดำเนินงาน

1. นำเสนอการดำเนินงานโครงการการจัดการศึกษาโดยครอบครัวของโรงเรียนหมู่บ้านเด็กและโรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์
2. อภิปรายทั่วไป แลกเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติ มุมมองต่อแนวทางการดำเนินการรับจดทะเบียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่สอดคล้องกับแต่ละโรงเรียน

- 4. ผู้เข้าร่วมประชุม** จำนวน 70 คน ประกอบด้วย
- โรงเรียนที่มีโครงการการจัดการศึกษาโดยครอบครัวแล้ว ประมาณ 5 คน
 - โรงเรียนที่สนใจจะเริ่มดำเนินการ ประมาณ 20 คน
 - ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 5 คน
 - กลุ่มครอบครัวบ้านเรียน ประมาณ 30 คน
 - เจ้าหน้าที่ สกศ. ประมาณ 10 คน

5. กำหนดวัน เวลา สถานที่การประชุม

วันจันทร์ที่ 4 มีนาคม 2545 เวลา 13.00น – 16.30น. ณ ห้องประชุมกำแหง
พลางกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้แนวทางการดำเนินงานโครงการการจัดการศึกษาโดยครอบครัวของโรงเรียนที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับสภาพแต่ละโรงเรียน
 2. ได้นวัตกรรมการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ
 3. ได้นโยบายการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
-

กำหนดการประชุมวิชาการ
เรื่อง การจัดการศึกษาโดยครอบครัวกับการรับจดทะเบียนของโรงเรียน
วันจันทร์ที่ 4 มีนาคม 2545

เวลา 13.00น. – 16.30 น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลังกูร

เวลา 13.00 – 13.15 น.	ลงทะเบียน
เวลา 13.15 – 13.30น.	กล่าวเปิดการประชุม โดยที่ปรึกษาดำเนินนโยบายและแผนการศึกษา (ดร. นงราม เศรษฐพานิช)
เวลา 13.30 – 15.30 น.	นำเสนอประสบการณ์โครงการการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School)ของโรงเรียน โดย - นางนารี คุณาเรืองรอง ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาศรีธรรมศาสตร์ - นายชัยณรงค์ ฉิมชูใจ หัวหน้าโครงการ Home School โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ผู้ดำเนินการอภิปราย นายยุทธชัย เฉลิมชัย
เวลา 15.30 – 16.30 น.	อภิปรายทั่วไป

หมายเหตุ ระหว่างการอภิปราย มีอาหารว่างและเครื่องดื่ม

รายงานการประชุมวิชาการ
การจัดการศึกษาโดยครอบครัวกับการรับจดทะเบียนของโรงเรียน

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ดร.นงราม เศรษฐสุพานิช

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายแผน และมาตรฐาน
การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ผู้รับผิดชอบและดำเนินการ

นางอรุณี สถาณพงษ์ หัวหน้าโครงการ

นางสาวอาภาพร สุขาวงษ์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ